

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

01011. м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11

тел. (044) 254-56-73, факс 254-43-93

e-mail: inform@dkrp.gov.ua

Від _____ № _____

Рішення № _____ від _____ 2015 р. про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державною регуляторною службою України відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» здійснено розгляд проекту Закону України «Про професійну діяльність» (далі – проект Закону) та документи, що надані до нього листом Міністерства освіти України від 25.07.2016 року № 1/12-3525.

За результатами розгляду проекту Закону та аналізу його регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон)

встановлено:

метою прийняття акту є врегулювання питання щодо удосконалення управління професійною освітою шляхом можливості делегування місцевим органам виконавчої влади та місцевого самоврядування функцій управління професійно-технічними навчальними закладами, що сприятиме посиленню ролі місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у формуванні робітничого потенціалу країни з максимальним врахуванням потреб регіонів у кваліфікованих кадрах.

Однак, проект регуляторного акта не може бути погоджений у запропонованій редакції та потребує доопрацювання з урахуванням наступних зауважень.

Проект Закону містить численні неузгодженості з діючими законами, а також його внутрішній зміст має недоліки технічного та логічного характеру, що у певних випадках негативно впливає на зміст норм, що у майбутньому унеможливить дієве правозастосування їх на практиці, а відтак й ефективне регулювання відповідних суспільних відносин.

Крім того, проект Закону містить тенденції до необґрунтованого ускладнення відносин у сфері освіти, а не дерегуляції та відповідності принципам гнучкості, прогностичності, єдності і наступності системи освіти в цілому та професійно-технічної освіти, зокрема.

Так, суперечливою є назва проекту Закону, оскільки згідно з аналізом регуляторного впливу проекту Закону необхідність його розробки зумовлена

виконанням положень відповідного підпункту частини 5 Перехідних та прикінцевих положень Закону України «Про вищу освіту» від 1 квітня 2014 р. № 1556-VII, Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку “Україна-2020” у 2015 році, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213-р (далі – розпорядження КМУ № 213-р). Разом з тим, відповідними положеннями вищезазначеного Закону та розпорядженням КМУ 213-р передбачається розробка проекту *нової редакції Закону України «Про професійно-технічну освіту»*.

Відповідно до частини другої статті 53 Конституції України, держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, *професійно-технічної*, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, *професійно-технічної*, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

При цьому п.1.ч.2 Розділу XIII проекту Закону передбачає прирівняти термін «професійно-технічна освіта» до терміну «професійна освіта», що потягне за собою необхідність внесення змін до Конституції України, які можуть ініціюватися Кабінетом Міністрів України. У зв'язку з цим вважаємо за необхідне навпаки прирівняти термін «професійна освіта» до терміну «професійно-технічна освіта».

У статті 3 проекту Закону зазначено перший принцип професійно-технічної освіти «забезпечення якості освіти», який не відповідає міжнародним договорам та практиці, згідно з якими першим з основних принципів будь якої освіти є доступність (див. Загальну декларацію прав людини, Конвенцією Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти).

В розрізі Конституції України, Законів «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про оренду державного та комунального майна», «Про управління об'єктами державної власності» та ін. відсутні єдині підходи (в контексті принципів побудови відносин освіти у країні) до таких основоположних питань як державні політика і регулювання, управління, майнові засади та ін., а також чітке, логічне і послідовне розмежування повноважень та компетенції відповідних суб'єктів, що вбачається з нижченаведеного аналізу.

У статті 4 проекту Закону зазначається, що державна політика у сфері професійної освіти реалізується, у тому числі, *центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти*, що не відповідає принципам державного управління і децентралізації, оскільки якість освіти – це складова частина державної політики у сфері освіти та науки та не потребує утворення спеціального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти, а також частині 2 статті 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», відповідно до якої міністерства забезпечують формування та реалізують

державну політику в одній чи декількох сферах, інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики.

Надалі, статтею 14 проекту Закону новому органу надаються повноваження, які у відповідній мірі (наприклад, щодо моніторингу якості освіти) не узгоджуються із Законом України «Про освіту», а в частині контролю просто не охоплюють усіх учасників правовідносин, про які по факту потребуватимуть контролю з боку держави.

В даному випадку вважаємо за доцільне виходити з принципів статті 17 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», яка визначає, що у разі якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади складають *контрольно-наглядові функції за дотриманням державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, юридичними та фізичними особами актів законодавства*, центральний орган виконавчої влади утворюється як інспекція.

В абзаці третьому частина 1 статті 8 проекту Закону зазначено такий рівень освіти як «вища професійна освіта», який не тільки не відповідає освітнім рівням, визначеним статтею 30 Законом України «Про освіту», а й викликає суперечність в контексті трактування у зв'язку зі застосуванням слова «вища» та вказує на безпідставне змішування двох принципово різних освітніх рівнів.

У частині 2 статті 11 проекту Закону зазначається, що управління у сфері професійної освіти у межах повноважень здійснюється, серед іншого, органами місцевого самоврядування. Однак, надалі їм законодавчо не делегується жодного повноваження (на відміну від інших суб'єктів управління).

У статті 12 та частині 3 статті 49 проекту Закону визначається, що Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади затверджує порядок та умови передачі в оренду майна закладів професійної освіти, що, у свою чергу, не відповідає основним засадам Законів України «Про оренду державного та комунального майна», «Про управління об'єктами державної власності», «Про Кабінет Міністрів України».

Також, статтею 12 проекту Закону пропонується визначити повноваження Кабінету Міністрів України у сфері професійної освіти, які практично дублюють за змістом приписи Конституції та Закону України «Про Кабінет Міністрів України». Зокрема, п. 3 частини першої статті 12 проекту Закону, в якому передбачено, що Уряд «забезпечує розроблення і здійснення заходів щодо створення матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для розвитку професійної освіти», фактично дублює положення абзацу 9 пункту 2 частини першої статті 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України».

Водночас деякі положення проекту Закону не співпадають з приписами базового Закону України «Про Кабінет Міністрів України». Так,

відповідно до п. 1 частини першої статті 12 проекту Закону, Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади «забезпечує реалізацію державної політики у сфері професійної освіти», що дублює завдання Міністерства освіти та науки України, які затверджені Положенням про Міністерство освіти та науки України. Натомість, припис абз. 7 п. 2 частини першої статті 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» передбачає, що Уряд «забезпечує проведення державної політики у сферах ... освіти».

Також, пунктом 7 частини першої статті 12 проекту Закону передбачається, що Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади, затверджує ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів професійної освіти.

Відповідно до абзацу десятого частини першої статті 13 проекту Закону центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти розробляє разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів професійної освіти та подає їх в установленому порядку на затвердження Кабінету Міністрів України.

Згідно з частиною третьою статті 23 проекту Закону юридична особа набуває статусу закладу професійної освіти з моменту отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності з професійної освіти.

Відповідно до абзацу шостого частини першої статті 25 проекту Закону у системі професійної освіти можуть діяти інші типи закладів освіти (у тому числі заклади професійної освіти із специфічними умовами навчання), що забезпечують відбір та додаткову підготовку (спортивну, військову, художньо-технічну тощо) обдарованої молоді, створюють умови для розвитку її індивідуальних, творчих, спортивних здібностей, реалізують стандарт професійної освіти на певному рівні та отримали ліцензію на здійснення освітньої діяльності.

В абзаці другому пункту 1 частини другої статті 35 проекту Закону передбачається, що система зовнішнього забезпечення якості професійної освіти, серед іншого, включає інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості освіти, зокрема, ліцензування освітньої діяльності.

Статтею 36 проекту Закону встановлюється порядок ліцензування освітньої діяльності закладів професійної освіти.

Проте, згідно із пунктом 6 частини першої статті 7 Закону України від 02.03.2015 № 222-VIII „Про ліцензування видів господарської діяльності”, який набрав чинності 28.06.2015 (далі – Закон № 222) ліцензуванню підлягає такий вид господарської діяльності, як освітня діяльність закладів освіти.

Отже, пункт 7 частини першої статті 12, абзац десятий частини першої статті 13, частина третя статті 23, абзац шостий частини першої статті 25, абзац другий пункту 1 частини другої статті 35, назва та частина перша

статті 36 проекту Закону потребують приведення у відповідність до пункту 6 частини першої статті 7 Закону № 222.

Відповідно до абзацу дев'ятого частини першої статті 13 проекту Закону до повноважень Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері професійної освіти належить ліцензування закладів професійної освіти усіх форм власності та підпорядкування відповідної адміністративно-територіальній одиниці на право здійснення освітньої діяльності у сфері професійної освіти та надання освітніх послуг у сфері професійної освіти на здійснення первинної професійної підготовки, професійного навчання, підвищення кваліфікації, професійної перепідготовки.

Водночас, відповідно до пункту 7 частини першої статті 1 Закону № 222 орган ліцензування – це орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України, або уповноважений законом державний колегіальний орган.

Перелік органів ліцензування затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 609.

Оскільки визначення органу ліцензування не є предметом проекту Закону, то абзац дев'ятий частини першої статті 13 проекту Закону потребує виключення.

Також, заявлені в аналізі регуляторного впливу акту цілі (II) та оцінка (VI) не знайшли дієвого та обґрунтованого відображення у проекті Закону безпосередньо, в т.ч. в частині делегування функцій. Крім того, заявлені новації у певних випадках не можуть бути реалізовані, оскільки суперечать державній політиці у інших сферах (наприклад, делегування місцевим органам виконавчої влади та самоврядування функцій ліцензування закладів професійної освіти усіх форм власності суперечить статті 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», яка визначає, що орган ліцензування - орган виконавчої влади, визначений Кабінетом Міністрів України, або уповноважений законом державний колегіальний орган.

Безпосередньо ця новація в проекті Закону суперечить діючому законодавству та державній політиці у сфері ліцензування. Це стосується частини першої статті 36 проекту Закону, яка передбачає, що освітня діяльність закладів професійної освіти провадиться на підставі ліцензій, які видаються центральним або *регіональним органом виконавчої влади*, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, у встановленому законодавством порядку.

Водночас, відповідно до частини першої Закон України «Про місцеві державні адміністрації» виконавчу владу в областях, районах, районах Автономної Республіки Крим, у містах Києві та Севастополі здійснюють обласні, районні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації.

Зазначений законом не передбачено регіональних органів виконавчої влади.

Отже, частина перша статті 36 проекту Закону потребує узгодження з нормами Закону України «Про місцеві державні адміністрації».

Частиною другою статті 36 проекту Закону передбачається, що ліцензії можуть бути анульовані з підстав, передбачених законом.

Проте, перелік підстав для прийняття рішення про анулювання ліцензії визначено в частині другій статті 16 Закону № 222.

Отже, з метою уникнення дублювання окремих норм, вважаємо недоцільним включення до проекту Закону норм, передбачених Законом № 222.

Частиною третьою статті 36 проекту Закону пропонується, що інформація про видачу та анулювання ліцензії вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти та Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Проте, відповідно до частини першої статті 18 Закону № 222 до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців відповідно до кожного суб'єкта господарювання в порядку, що встановлює розпорядник цього реєстру, вносяться: вид господарської діяльності, на який видано ліцензію; найменування та ідентифікаційний код органу ліцензування, що прийняв рішення про видачу ліцензії; дата і номер рішення органу ліцензування про надання ліцензії, посада, прізвище та ініціали посадової особи органу ліцензування, яка його підписала; відомості про місця та засоби провадження ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, подання яких органу ліцензування передбачено ліцензійними умовами; зміни відомостей, що пов'язані з зміною інформації про ліцензіата, які були внесені до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців; підстави, дата і номер рішення про анулювання ліцензії, дата набрання ним чинності; інші дані, передбачені положенням про внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців інформації щодо ліцензування.

Крім того, відповідно до Закону України від 26.11.2015 № 835-VIII «Про внесення змін до Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців" та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (далі – Закон № 835) *Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань* (далі - Єдиний державний реєстр) - єдина державна інформаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи.

Отже, дану статтю необхідно привести у відповідність до Закону № 835, а також, з метою уникнення дублювання окремих норм, вважаємо

недоцільним включення до проекту Закону норм, передбачених Законом № 222.

У статті 38 проекту Закону передбачаються незалежні установи оцінювання та забезпечення якості професійної освіти. В чинній редакції Закону України «Про освіту» не передбачена діяльність незалежних установ оцінювання та забезпечення якості професійної освіти, які є недержавними організаціями (установами, агенціями, бюро тощо), акредитовані центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, які повноважні здійснювати оцінювання змісту та/або результатів освітньої діяльності закладів професійної освіти з метою підготовки рекомендацій і надання допомоги закладам професійної освіти в забезпеченні якості професійної освіти. Крім того, в даному випадку наявність таких організацій повністю нівелює сенс діяльності «центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти», який має в силу своїх повноважень (стаття 14) самостійно проводити оцінку, моніторинг якості освіти тощо.

За даних обставин, в контексті системного аналізу норм проекту Закону (їх лінгвістичного, логічного, правового навантаження) *фактично має місце делегування недержавним організаціям певних функцій держави, що прямо заборонено нормами Закону «Про центральні органи виконавчої влади».*

Проект не містить відповіді щодо юридичної природи (обов'язковий чи рекомендаційний характер) висновків, підготовлених незалежними установами оцінювання та забезпечення якості професійної освіти, та чи є вони «висновком акредитаційної експертизи», який є підставою для прийняття рішення про акредитацію освітньої програми закладів професійної освіти. Виходячи із принципу «добровільності» закладів професійної освіти у проходженні процедури оцінювання, існування таких установ вбачається сумнівним, адже незрозуміло, ким створюються та фінансуються незалежні установи оцінювання та забезпечення якості професійної освіти; чому вони по-різному називаються – установи, агенції, бюро; що являє собою добровільне «оцінювання освітньої програми» та які документи надаються закладам професійної освіти для її виконання; як пов'язуються між собою оцінювання змісту та/або результатів освітньої діяльності закладів професійної освіти, що здійснюється цими установами, з ліцензуванням освітньої діяльності, яке здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері освіти та як співвідносяться між собою видані ними сертифікати.

Убачається, що відносини в частині повноважень та функцій щодо якості освіти (моніторингу, оцінювання тощо) та ін. складових системи забезпечення якості професійної освіти потребують ретельного та виваженого доопрацювання.

Не є юридично точним визначення у статті 40 проекту Закону серед учасників освітнього процесу такої категорії, як «інші працівники закладів професійної освіти», оскільки, наприклад, технічних персонал (прибиральниці, чергові тощо) є працівниками закладів освіти, однак, вони жодним чином не беруть функціонально участі в освітньому процесі.

Статтею 41 проекту Закону, до переліку осіб, які навчаються у закладах професійної освіти пропонується включити студентів, курсантів та слухачів. Однак проектом Закону, на відміну від чинної редакції статті 36 Закону України «Про професійно-технічну освіту», не врахована така категорія суб'єктів професійної освіти, як *учні*, які є учасниками навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах, відповідно до статті 19 Закону України «Про загальну середню освіту».

На сьогоднішній день учні професійно-технічних навчальних закладів здобувають робітничу кваліфікацію поряд з отриманням базової загальної середньої освіти; з отриманням повної загальної середньої освіти; без отримання повної загальної середньої освіти; на базі повної загальної середньої освіти; здобувають вищу освіту на рівні кваліфікаційних вимог молодшого спеціаліста.

Враховуючи вищезазначене і те, що проектом Закону передбачено право осіб, які мають базову середню освіту, одночасно із набуттям професії здобувати повну загальну середню освіту (частина п'ята статті 5 проекту Закону) таку категорію осіб слід включити до переліку.

На відміну від чинної редакції Закону, проектом Закону не передбачена можливість видачі випускникам професійного навчального закладу, які здобули повну загальну середню освіту, документу про середню освіту встановленого зразка, який згідно зі статтею 34 Закону України «Про загальну середню освіту» видається за результатами державної підсумкової атестації випускникам загальноосвітніх навчальних закладів II і III ступенів. Адже, одночасно із здобуттям робітничої кваліфікації, такі особи отримують повну загальну середню освіту в закладах професійної освіти.

У частині другій статті 44 проекту Закону передбачається, що на посади педагогічних працівників приймаються особи, які мають відповідну вищу, професійну та професійно-педагогічну освіти, моральні якості та відповідний психофізичний стан. У той же час у частині четвертій статті 44 передбачено, що вимоги до педагогічних працівників визначаються кваліфікаційними характеристиками, які затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти. За змістом викладених приписів проекту Закону незрозуміло, що є основною підставою для прийняття на посаду педагогічного працівника закладу професійної освіти, - наявність відповідної освіти підтвердженої диплом або відповідність особи критеріям вимог передбачених кваліфікаційною характеристикою?

Згідно з частиною другою статті 47 проекту Закону, здійснення державного нагляду (контролю) у сфері професійної освіти пропонується покласти на центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його *регіональні* територіальні підрозділи.

Зазначаємо, що правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) визначено Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі – Закон).

Відповідно до абзацу другого статті 1 Закону, державний нагляд (контроль) – діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища.

Отже, частину другу статті 47 проекту Закону необхідно доповнити посиланням на Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Водночас, згідно з частиною другою статті 12 Закону України «Про освіту», повноваження, у тому числі, на здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти покладено на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти.

Таким чином, запропонована проектом Закону назва центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти не відповідає назві цього державного органу, що вже визначена Законом України «Про освіту».

Стаття 49 проекту Закону потребує коригування і приведення до єдиного підходу до правового статусу майна навчальних закладів (*майна, що забезпечує освітню діяльність) на рівні законів. Неприпустимою є вказана у частині 1 статті 49 ознака приналежності майна/цінностей навчального закладу у залежності від факту «перебування на балансі» майна чи цінностей. В частинах 2, 5, 8 так звані «випадки» мають бути *передбачені законом*, а не «законодавством», оскільки відповідно до Конституції України відносини власності регулюються виключно законами. За своєю правовою природою наглядова рада в контексті статті 26 проекту Закону, а також загальних засад реалізації права власності не може втручатися у повноваження власника шляхом надання «згоди», як це передбачено у частині 2 статті 49 проекту Закону (слова «та наглядової ради закладу професійної освіти» - виключити). Повноваження Уряду, вказані у частині 3 статті 49 потребують приведенню у відповідність до діючих профільних законів, про що вказувалося вище.

Пунктом 2 частини другої розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону передбачається, що заклади професійної освіти, які на час прийняття цього Закону провадять освітню діяльність за освітнім рівнем молодшого спеціаліста, мають право проводити прийом на навчання з метою здобуття професійної освіти рівня молодшого спеціаліста, *отримавши нову ліцензію без обмеженого строку дії та без проходження повторної процедури ліцензування.*

Проте, частиною шостою статті 21 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 222 встановлено, що ліцензії на провадження видів господарської діяльності, що на день набрання чинності цим Законом є чинними, продовжують діяти. При цьому, ліцензії на провадження видів господарської діяльності, зазначених у статті 7 цього Закону, які є чинними на день набрання чинності цим Законом та мали обмежений термін дії, є безстроковими і можуть бути, за заявою ліцензіата, переоформлені відповідним органом ліцензування безкоштовно у тижневий строк.

Отже, пункт 2 частини другої розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» потребує приведення у відповідність до частини шостої статті 21 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 222.

Потребує уточнення пункт 5 частини 2 Розділу XIII в частині надання права керівникам професійно-технічних навчальних закладів, які обрані на відповідні посади на час набрання чинності проектом Закону, обиратися на відповідні посади ще на один строк, оскільки така особа вже могла бути повторно обраною (ризик неоднозначного трактування і продовження на третій строк, при цьому враховується практика неоднозначного документального оформлення пролонгації контрактів керівників навчальних закладів).

Потребує доповнення і абзац 3 частини 5 Розділу XIII, оскільки незрозумілим є план заходів з реорганізації якого саме органу (підприємства, установи, організації) повинен затвердити Кабінет Міністрів України.

Вважаємо за доцільне звернути увагу на необхідність доповнення статті 1 Розділу I проекту Закону визначенням терміну *«дуальна форма професійної освіти»*, який використовується у ч. 3 ст. 30.

У тексті проекту Закону відсутня стаття 39, також має місце ряд редакційних описок, а саме у абзаці 3 частини 1 ст.20 *«Форма зазначеної угода»* та у частині 1 статті 52 Розділу XII *«Про професійну о/світу»*.

Також, наданий розробником аналіз регуляторного впливу до проекту постанови не відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 *«Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта»* зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1151, (далі – Методика).

Відповідно до пункту 13 Методики результати проведення аналізу впливу регуляторного акта (АРВ), викладаються письмово згідно з додатком 1 цієї Методики.

Так, у розділі I «Визначення проблеми» АРВ згідно з вимогами Методики розробник повинен чітко визначити проблему, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, зокрема:

- визначити причини її виникнення;
- оцінити важливість зазначеної проблеми, зокрема навести дані у цифровому чи кількісному вимірі, що доводять факт існування проблеми і характеризують її масштаб;
- визначити основні групи, на які вона справляє вплив;
- обґрунтувати, чому проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів та діючих регуляторних актів.

Разом з тим, в АРВ до проекту Закону розробником не проаналізовано існуюче правове регулювання господарських та адміністративних відносин щодо яких склалась проблема, не доведено, чому існуючі регулювання не вирішують проблему та потребують вдосконалення. При визначенні проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання, розробник обмежився лише словесним описом проблеми. Не наведено жодних даних у числовій формі, які б обґрунтовували наявність проблеми, визначали її масштаб та важливість, а також не охарактеризовано та не оцінено сфери життя та діяльності, на які проблема має найбільший негативний вплив.

Зазначене не відповідає вимогам статті 4 Закону, зокрема, принципу доцільності – оскільки розробником не доведена наявність проблеми, що потребує державного втручання, та не обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою її вирішення.

У розділі II «Цілі державного регулювання» АРВ розробник повинен чітко визначити мету державного регулювання, що має бути безпосередньо пов'язана з розв'язанням проблеми.

Задекларовані розробником цілі державного регулювання:

- не відповідають проблемі, визначеній у попередньому розділі АРВ,
- викладені не чітко і лаконічно та не є вимірюваними.

Зокрема, розробником не визначено індикаторів зменшення масштабів проблеми, що характеризувало б досягнення мети регулювання, а тому зробити висновок, чи є цілі реально досяжними не вбачається можливим.

Таким чином, розробником порушено принцип адекватності, оскільки належним чином не обґрунтовано наскільки обраний спосіб державного регулювання відповідає вирішенню існуючої проблеми та дозволить досягти поставлених цілей.

У розділі III «Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей» розробник повинен визначити всі можливі альтернативні

способи вирішення існуючої проблеми, з яких обрати не менше двох альтернатив, стисло описати їх та оцінити вигоди і витрати держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожній з них.

Однак, розробник при визначенні альтернативних способів досягнення цілей обмежився лише текстовим описом вигод і витрат держави, населення та суб'єктів господарювання від застосування кожного з них. При цьому, під час проведення оцінки впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва окремо кількісно розробником не визначено витрати, які будуть виникати внаслідок запровадження кожного з альтернативних способів, у грошовому еквіваленті відповідно до Додатку 2 до Методики.

В АРВ розробником не наведено жодних розрахунків витрат суб'єктів господарювання, яких вони зазнають як внаслідок впровадження проекту Закону так і внаслідок застосування альтернативних способів досягнення цілей, що підтверджували б економічну доцільність обраного способу.

Зазначене не дозволить в подальшому об'єктивно оцінити, наскільки обраний розробником спосіб державного втручання відповідає проблемі, що потребує врегулювання, та наскільки його застосування буде ефективним для її вирішення.

У зв'язку з неналежним опрацюванням попередніх розділів АРВ, у розділі IV «Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей» розробником не доведено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей, не проаналізовано причини відмови від застосування того чи іншого способу та аргументи на користь обраного, що є порушенням принципу ефективності – забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів.

У розділі V АРВ «Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми» розробником не описано механізм дії запропонованого регулювання з урахуванням основних бізнес-процесів, які потрібно буде забезпечити суб'єктам господарювання для реалізації його вимог. При цьому, розробником не враховано, що механізм реалізації регуляторного акта має бути безпосередньо пов'язаний із цілями та очікуваними результатами регуляторного акту, тобто яким чином будуть діяти норми проекту Закону та якою прогнозується ситуація після набрання регуляторним актом чинності.

Крім того, розробником не оцінено, які організаційні заходи мають здійснити органи влади для впровадження цього регуляторного акта після набрання їм чинності.

При заповненні розділу VI АРВ «Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні

особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги» розробником також не обраховано витрати органів виконавчої влади на виконання вимог регуляторного акта згідно з Додатком 3 до Методики, що не дозволяє зробити висновок щодо забезпечення балансу інтересів суб'єктів господарювання та держави, та чи є обраний спосіб регулювання оптимальним з позиції мінімізації витрат держави.

Розділ VIII АРВ «Визначення показників результативності дії регуляторного акта» заповнено з порушенням вимог пункту 10 Методики. Так, розробником не наведено обов'язкових показників результативності регуляторного акта (розробник обмежився лише додатковими показниками результативності), таких як: розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта; кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта; розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта; рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта;

При цьому, додаткові показники, які безпосередньо характеризують результативність регуляторного акта, розробником сформульовані некоректно. Відповідно до вимог Методики ці показники повинні бути не описовими, а кількісними та вимірювальними.

Крім того, розробником не наведено прогнозних показників результативності дії регуляторного акта у кількісному виразі.

На порушення вимог пункту 12 Методики у розділі IX «Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта» розробником не визначені заходи, з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності регуляторного акта, а саме, вид даних (статистичних, наукових досліджень або опитувань), які використовуватимуться для такого відстеження, та групи осіб, що відбиратимуться для участі у відповідному опитуванні.

Крім того, розробником не визначено строки проведення базового та повторного відстеження результативності регуляторного акта;

Порушення розробником вимог Закону та Методики в частині визначення показників результативності та заходів з проведення відстеження результативності регуляторного акта не дозволить в подальшому належним чином провести відстеження його результативності, як передбачено статтею 10 Закону.

Також, прийняття проекту Закону здійснюється не у відповідності з визначеним статтею 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про регуляторну політику) принципом прозорості та врахування громадської думки.

Вказаний принцип, зокрема, передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх

регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому Законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

На адресу ДРС листом Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області від 18.08.2016 № 13/5-144 надійшли зауваження до проекту Закону (копія додається).

Акцентуємо увагу розробника, що відповідно до частини сьомої статті 9 Закону про регуляторну політику усі зауваження і пропозиції щодо проекту регуляторного акта та відповідного аналізу регуляторного впливу підлягають обов'язковому розгляду розробником цього проекту. За результатами цього розгляду розробник проекту регуляторного акта повністю чи частково враховує одержані зауваження і пропозиції або мотивовано їх відхиляє.

Таким чином, розгляд питання щодо погодження проекту Закону можливий лише після дотримання розробником процедури, встановленої частиною сьомою статті 9 Закону про регуляторну політику.

Крім того, не дотримано вимог статті 5 зазначеного вище Закону в частині недопущення прийняття регуляторних актів, які не узгоджуються з діючими регуляторними актами.

Враховуючи викладене, керуючись частиною четвертою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державною регуляторною службою України

вирішено:

відмовити в погодженні проекту Закону України «Про професійну освіту».

Додаток: 25 арк.

**В.о. Голови Державної
регуляторної служби України**

В.П. Загородній

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

пр.Пушкіна, 36, м. Дніпропетровськ, 49006, тел/факс 31-25-82, 31-85-26, 32-08-97
E-mail: onmc@3g.ua; onmc2004@ua.fm, <http://nmc-ptd.dp.ua/>, код ЄДРПОУ 19097120

18.08.2016 № 13/5 - 144

Державна регуляторна служба
України

Про результати вивчення
проекту Закону «Про професійну освіту»

Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області організовано вивчення розміщеного на сайті МОНУ 18.07.2016р. проекту Закону України «Про професійну освіту» (далі – проект Закону) в колективах ПТНЗ області, соціальними партнерами, громадськими організаціями.

За результатами обговорення колективи та фахівці методичної служби ПТО області набули висновку, що проект Закону в цілому відповідає вимогам часу, зміст майже усіх розділів та статей спрямований на реалізацію стратегічної лінії держави, пов'язаної з євроінтеграційними процесами, децентралізації управління професійно-технічною освітою, зміни структури економіки та технологій виробництва, демократизації навчального процесу.

Вважаємо, що запропоновані нові підходи у вирішенні дозвільних процедур (ліцензування), оцінки якості професійної освіти (акредитація), запровадження громадських оцінок діяльності закладів є вірними.

Ознайомлення із текстом проекту Закону дає можливість зробити висновок, що окремі розділи готувались різними авторами. Перші 8 розділів сформовані на законодавчих підходах (концептуальне вираження), розділи 9 - 13 викладені як інструкції. Більшість визначень в розділах 9 - 13, на нашу думку, повинні бути перенесеними у розділ перший, або в нормативні документи, на базі яких в майбутньому буде реалізуватись закон. Вважаємо, що розділ 1 повинен бути

розширений формулюванням понять (понятійний апарат, глосарій). Багато понять, на базі яких формується методика підготовки фахівця - товаровиробника, втрачені.

Наприклад: навчально-виробничий процес, професійне навчання, виробнича практика. Незрозуміло, чому в проекті Закону втрачені такі поняття та функції, як виховна робота, соціальна робота, надання середньої освіти. Чи це свідомо закладено авторами в проект Закону, чи просто забуто.

Враховуючи, що значна доля трудового робітничого потенціалу формується і буде формуватися в умовах виробничих структур та підрозділів, вважаємо, що назва проекту Закону «Про професійну освіту і навчання», як пропонує Всеукраїнська асоціація працівників профтехосвіти, буде більше відповідати вимогам сьогодення.

Підтримуючи в цілому проект Закону НМЦ ПТО у Дніпропетровській області висловлює таку оцінку і пропозиції.

1. Вважаємо, що в проекті Закону має бути чітко визначенні поняття «професійна освіта» і «професійне навчання». Таке розмежування слід здійснити і у разі залишення назви проекту Закону без змін.

2. У проекті Закону визначено, що «професійна освіта здобувається на базі загальної середньої освіти або на базі раніше здобутої професійної кваліфікації» (пункт 7 статті 1). Вважаємо, що норма у такій редакції невілює вимоги до рівня освіти вступника для отримання професійної освіти з одного боку та отримання кваліфікації з іншого. Наголошуємо, що у статті 40 чинного Закону України «Про освіту» зазначено:

«Професійно-технічна освіта громадян здійснюється на базі повної загальної середньої освіти або базової загальної середньої освіти з наданням можливості здобувати повну загальну середню освіту.

Громадяни, які потребують соціальної допомоги і реабілітації, а також громадяни, які навчаються окремим професіям за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України, можуть отримувати професію не маючи базової загальної середньої освіти».

Пропонуємо цей же принцип зберегти і в проекті Закону.

3. Проект Закону містить малозрозумілі терміни, які невизначені у чинному законодавстві і зміст яких не завжди розкрито приписами проекту. Наприклад: «Принцип доброчесності» (частина 2 статті 3), «Державно-приватне та державно-громадське партнерство» (частина 2 статті 4), «Діагностика професійної придатності» (частина 4 статті 9), «Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти» (частина 2 статті 11), «Професійні стандарти на посади педагогічних працівників і керівників закладів професійної освіти» (стаття 13), «Базова та профільна середня освіта» (стаття 25), «Наглядова рада» (стаття 26), «Наставник» (частина 5 статті 30), «Кваліфікаційний центр (незалежний центр з оцінювання професійних кваліфікацій)» (частина 9 статті 30), «Академічна доброчесність» (частина 1 статті 31), «Громадська акредитація закладів освіти» та «Сертифікація педагогічних працівників» (пункт 1 частини 2 статті 35), «Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості професійної освіти» (стаття 38).

9. Враховуючи, що розрахунок заробітної плати педагогічним працівникам здійснюється відповідно до відпрацьованих годин, доречно проект Закону доповнити:

- Розділ 5 «Організація освітнього процесу» - визначенням «форм провадження загальноосвітньої, загальнопрофесійної, професійно-теоретичної, професійно-практичної, фізичної підготовки»;

- Розділ 8 «Учасники освітнього процесу» - визначенням «облікових одиниць навчального часу».

10. В статті 30 проекту Закону не визначено, як здійснюється загальноосвітня та фізична підготовка у закладах професійної освіти, що не відповідає частині 4 статті 9 «Види та форми професійної освіти».

11. В статті 41 зазначені права осіб, які здобувають професійну освіту, в тому числі «належний рівень медичного обслуговування». Але в частині 2 статті 22 чітко визначені основні завдання закладу професійної освіти, до яких входить «створення умов для збереження здоров'я учасників освітнього процесу», а не забезпечення належного рівня медичного обслуговування. До того ж, Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992р. № 2801-ХІІ медичне обслуговування віднесено до сфери діяльності закладів охорони здоров'я та фізичних осіб - підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію в установленому законом порядку, у сфері охорони здоров'я (стаття 3). Тому вважаємо, що цей пункт статті 41 проекту Закону необхідно вилучити.

12. В статті 42 проекту Закону необхідно зазначити терміни канікул.

13. Частину 3 статті 45 проекту Закону доцільно доповнити визначенням термінів відпустки викладачів та педагогічних працівників.

14. Вважаємо, що в проекті Закону доречно визначити функції Єдиної державної електронної бази з питань освіти у сфері професійної освіти (за аналогією з Законом України «Про вищу освіту»).

Детальні пропозиції до проекту Закону наведені у Додатку до листа.

Директор

В.М.Василиненко

Пропозиції НМЦ ПТО в Дніпропетровській області
щодо змін та доповнень до законопроекту «Про професійну освіту»

Стаття	Редакція законопроекту	Пропозиції
Стаття 1	1. У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні: 1) автономія закладу професійної освіти – самостійність, незалежність і відповідальність закладу професійної освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, змісту освітньої діяльності, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності у межах, установлених цим Законом; 2) заклади професійної освіти – заклади освіти, в яких основним видом діяльності є надання освітніх послуг для здобуття професійних кваліфікацій другого – п'ятого рівнів Національної рамки кваліфікацій на базі загальної середньої освіти та/або на базі раніше отриманих професійних кваліфікацій; 3) інституційний аудит – процедура комплексної зовнішньої оцінки освітніх та управлінських процесів закладів професійної освіти, направлених на забезпечення їх ефективної роботи та сталого розвитку; 4) інформальне професійне навчання – процес набуття професійних знань, умінь і навичок, у тому числі в процесі трудової діяльності або самоосвіти, не регламентований навчальними планами, освітніми програмами, строком, методами та формами навчання; 5) неформальна професійна освіта – процес набуття компетенцій та визнання професійних кваліфікацій, у тому числі	1. У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні: 1) автономія закладу професійної освіти – самостійність, незалежність і відповідальність закладу професійної освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, змісту освітньої діяльності, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності у межах, установлених цим Законом; 2) заклади професійної освіти – заклади освіти, в яких основним видом діяльності є надання освітніх послуг для здобуття професійних кваліфікацій другого – п'ятого рівнів Національної рамки кваліфікацій на базі базової (повної) загальної середньої освіти та/або на базі раніше отриманих професійних кваліфікацій; 3) інституційний аудит – процедура комплексної зовнішньої оцінки освітніх та управлінських процесів закладів професійної освіти, направлених на забезпечення їх ефективної роботи та сталого розвитку; 4) інформальне професійне навчання – процес набуття професійних знань, умінь і навичок, у тому числі в процесі трудової діяльності або самоосвіти. не регламентований навчальними планами, освітніми програмами, строком, методами та формами навчання; 5) неформальна професійна освіта – процес набуття компетенцій та визнання професійних кваліфікацій, у тому числі часткових, що не передбачає здобуття нового рівня освіти; 6) кваліфікація професійної освіти – офіційний результат оцінювання уповноваженою установою результатів навчання

часткових, що не передбачає здобуття нового рівня освіти:

6) кваліфікація професійної освіти – офіційний результат оцінювання уповноваженою установою результатів навчання особи з метою встановлення рівня її професійної кваліфікації;

7) професійна освіта особи – освіта, що здобувається особою на базі загальної середньої освіти або на базі раніше здобутої професійної кваліфікації, яка забезпечує здобуття освітніх та професійних кваліфікацій другого-п'ятого рівнів Національної рамки кваліфікацій;

8) професійна освіта – освітня система, яка забезпечує здобуття особами професійних компетенцій та кваліфікацій другого – п'ятого рівнів Національної рамки кваліфікацій

9) регіональні ради професійної освіти – колегіальні дорадчі органи в регіонах, які формуються з представників роботодавців, органів місцевого самоврядування, професійних об'єднань, закладів професійної освіти, до повноважень яких віднесено питання формування стратегії розвитку професійної освіти в регіоні відповідно до цього Закону;

10) формальна професійна освіта – процес набуття компетенцій, визнання професійних кваліфікацій, регламентований навчальними планами, освітніми програмами, строками, методами та формами навчання, який передбачає здобуття нового освітнього рівня.

особи з метою встановлення рівня її професійної кваліфікації;

7) професійна освіта особи – освіта, що здобувається особою на базі загальної середньої освіти або на базі раніше здобутої професійної кваліфікації, яка забезпечує здобуття освітніх та професійних кваліфікацій другого-п'ятого рівнів Національної рамки кваліфікацій;

8) професійна освіта – освітня система, яка забезпечує здобуття особами професійних компетенцій та кваліфікацій другого – п'ятого рівнів Національної рамки кваліфікацій

9) регіональні ради професійної освіти – колегіальні дорадчі органи в регіонах, які формуються з представників роботодавців, органів місцевого самоврядування, професійних об'єднань, закладів професійної освіти, до повноважень яких віднесено питання формування стратегії розвитку професійної освіти в регіоні відповідно до цього Закону;

10) формальна професійна освіта – процес набуття компетенцій, визнання професійних кваліфікацій, регламентований навчальними планами, освітніми програмами, строками, методами та формами навчання, який передбачає здобуття нового освітнього рівня;

11) незалежне оцінювання - ...

12) робітник - ...

13) навчально-виховний процес - ...

14) виробниче навчання та практика – ...

15) професійне навчання - ...

16) державно-приватне та державно-громадське партнерство - ...

17) діагностика професійної придатності - ...

18) центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти - ...

19) професійні стандарти на посади педагогічних працівників і керівників закладів професійної освіти - ...

20) громадська акредитація закладів освіти - ...

21) принцип доброчесності - ...

22) наглядова рада - ...

23) наставник - ...

		24) кваліфікаційний центр (незалежний центр з оцінювання професійних кваліфікацій); 25) сертифікацію педагогічних працівників -... 26) незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти -... 27) академічна доброчесність - ... 28) базова та профільна середня освіта - ...
Стаття 2	1. Законодавство про професійну освіту базується на Конституції України і складається із Закону України “Про освіту”, цього Закону та інших актів законодавства України, що регламентують діяльність у сфері професійної освіти, та міжнародних договорів України з питань професійної освіти, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України. 2. Якщо міжнародними договорами України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про професійну освіту, застосовуються правила міжнародних договорів. 3. Передбачені цим Законом права людини щодо здобуття професійної освіти та права закладів професійної освіти не можуть бути обмежені іншими актами законодавства. 4. Заклад професійної освіти має право вирішувати питання, не врегульовані актами законодавства України, в межах своїх автономних прав, визначених цим Законом та його статутом. 5. Підзаконні нормативно-правові акти не можуть звужувати зміст та обсяг конституційного права на освіту, а також автономних прав закладів професійної освіти, академічних свобод учасників освітнього процесу та науково-методичної діяльності, визначених цим Законом.	1. Законодавство про професійну освіту базується на Конституції України і складається із Закону України “Про освіту”, цього Закону та інших актів законодавства України, що регламентують діяльність у сфері професійної освіти, та міжнародних договорів України з питань професійної освіти, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України. З урахуванням понятійного механізму та підходів Закону України «Про професійно-технічну освіту» та інших. 2. Якщо міжнародними договорами України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про професійну освіту, застосовуються правила міжнародних договорів. 3. Передбачені цим Законом права людини щодо здобуття професійної освіти та права закладів професійної освіти не можуть бути обмежені іншими актами законодавства. 4. Заклад професійної освіти має право вирішувати питання, не врегульовані актами законодавства України, в межах своїх автономних прав, визначених цим Законом та його статутом. 5. Підзаконні нормативно-правові акти не можуть звужувати зміст та обсяг конституційного права на освіту, а також автономних прав закладів професійної освіти, академічних свобод учасників освітнього процесу та науково-методичної діяльності, визначених цим Законом.
Стаття 5	1. Громадяни України мають право: безоплатно здобувати першу професійну освіту на кожному рівні професійної освіти з оплатою за рахунок видатків державного	1. Громадяни України мають право: безоплатно здобувати першу професійну освіту на кожному рівні професійної освіти з оплатою за рахунок видатків

або місцевих бюджетів:

здобувати професійну освіту упродовж життя.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати професійну освіту за іншою професією (групою професій), спеціальністю у державних та комунальних закладах професійної освіти, якщо за станом здоров'я вони втратили можливість виконувати роботу за отриманою раніше кваліфікацією, що підтверджується висновком медико-соціальної експертної комісії, та в інших передбачених законодавством випадках.

2. Громадяни України вільні у виборі закладу професійної освіти, форми навчання, професії (групи професій), спеціальності.

3. Іноземці, що перебувають в Україні на законних підставах, та особи без громадянства мають право здобувати освіту в закладах професійної освіти України за кошти фізичних (юридичних) осіб, якщо інше не передбачено законодавством та /або міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

4. Особа, яку визнано біженцем або особою, що потребує додаткового захисту, має рівне з громадянами України право на професійну освіту.

5. Особи, які мають базову середню освіту, одночасно із набуттям професійної кваліфікації, що відповідає третьому – п'ятому рівню Національної рамки кваліфікації, здобувають повну загальну середню освіту у закладі професійної освіти або в закладі освіти іншого рівня, крім випадків, передбачених законодавством України.

6. Особи, які за станом здоров'я або з інших вмотивованих підстав, не можуть одночасно з набуттям професійної кваліфікації здобувати повну загальну середню освіту або не мають базової середньої освіти, а також ті, що потребують реабілітації, можуть здобувати професійну освіту із набуттям професійної кваліфікації, що відповідає другому – п'ятому рівню Національної рамки кваліфікації, та базову і повну загальну середню освіту в закладах професійної освіти.

Виконання вимог стандартів у сфері професійної освіти особами з особливими потребами забезпечується з урахуванням їхніх індивідуальних психічних, інтелектуальних, фізичних, сенсорних

державного або місцевих бюджетів:

здобувати професійну освіту упродовж життя.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати професійну освіту за іншою професією (групою професій), спеціальністю у державних та комунальних закладах професійної освіти, якщо за станом здоров'я вони втратили можливість виконувати роботу за отриманою раніше кваліфікацією, що підтверджується висновком медико-соціальної експертної комісії, та в інших передбачених законодавством випадках.

2. Громадяни України вільні у виборі закладу професійної освіти, форми навчання, професії (групи професій), спеціальності.

3 Іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами на професійну освіту, як і громадяни України.

4. Особа, яку визнано біженцем або особою, що потребує додаткового захисту, має рівне з громадянами України право на професійну освіту.

5. Особи, які мають базову загальну середню освіту, одночасно із набуттям професійної кваліфікації, що відповідає третьому – п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій, здобувають повну загальну середню освіту у закладі професійної освіти або в закладі освіти іншого рівня, крім випадків, передбачених законодавством України.

6. Особи, які за станом здоров'я або з інших вмотивованих підстав, не можуть одночасно з набуттям професійної кваліфікації здобувати повну загальну середню освіту або не мають базової загальної середньої освіти, а також ті, що потребують реабілітації, можуть здобувати професійну освіту із набуттям професійної кваліфікації, що відповідає другому – п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій, та базову і повну загальну середню освіту в закладах професійної освіти.

Виконання вимог стандартів у сфері професійної освіти особами з особливими потребами забезпечується з урахуванням їхніх індивідуальних психічних, інтелектуальних, фізичних, сенсорних можливостей та в тій формі, яка для кожної особи є найбільш відповідною.

	можливостей та в тій формі, яка для кожної особи є найбільш відповідною.	
Стаття 7	1. Система професійної освіти включає: 1). підсистему надавачів освітніх послуг серед яких: заклади професійної освіти всіх форм власності; інші юридичні та фізичні особи, що провадять освітню діяльність, пов'язану з наданням послуг професійної освіти; 2) підсистему забезпечення якості освіти, яка включає: рівні професійної освіти; професійні та освітні кваліфікації; освітні програми; професійні стандарти, стандарти професійної освіти, кваліфікаційні характеристики; наукові, науково-методичні, навчально-методичні установи (заклади) професійної освіти; незалежні установи оцінювання та забезпечення якості професійної освіти; кваліфікаційні центри; 3) підсистему управління професійною освітою, яка включає: органи управління та забезпечення якості професійної освіти; підприємства, установи, організації та заклади, які є замовниками підготовки кадрів та/або забезпечують професійно-практичну підготовку здобувачів професійної освіти; професійні об'єднання, роботодавці, їх організації та об'єднання; регіональні ради професійної освіти; професійні об'єднання, роботодавці, їх організації та об'єднання; 4) підсистема учасників освітнього процесу, яка включає: здобувачів професійної освіти, батьків дітей, що здобувають професійну освіту, або осіб, які їх замінюють; педагогічних працівників; інших осіб, діяльність яких пов'язана з організацією	1. Система професійної освіти включає: 1). підсистему надавачів освітніх послуг серед яких: заклади професійної освіти всіх форм власності; інші юридичні та фізичні особи, що провадять освітню діяльність, пов'язану з наданням послуг професійної освіти; 2) підсистему забезпечення якості освіти, яка включає: рівні професійної освіти та навчання; професійні та освітні кваліфікації; освітні програми; професійні стандарти, стандарти професійної освіти, кваліфікаційні характеристики; наукові, науково-методичні, навчально-методичні установи (заклади) професійної освіти; незалежні установи оцінювання та забезпечення якості професійної освіти; кваліфікаційні центри; 3) підсистему управління професійною освітою, яка включає: органи управління та забезпечення якості професійної освіти; підприємства, установи, організації та заклади, які є замовниками підготовки кадрів та/або забезпечують професійно-практичну підготовку здобувачів професійної освіти; професійні об'єднання, роботодавці, їх організації та об'єднання; регіональні ради професійної освіти; професійні об'єднання, роботодавці, їх організації та об'єднання; 4) підсистема учасників освітнього процесу, яка включає: здобувачів професійної освіти, батьків дітей, що здобувають професійну освіту, або осіб, які їх замінюють; педагогічних працівників; інших осіб, діяльність яких пов'язана з організацією

	освітнього процесу у закладі професійної освіти.	освітнього процесу у закладі професійної освіти.
Стаття 8	1. Рівнями професійної освіти є: базова професійна освіта (професійні кваліфікації відповідають другому – четвертому рівню Національної рамки кваліфікації); вища професійна освіта (професійні кваліфікації відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікації). 2. Професійна освіта забезпечує здобуття професійних кваліфікацій, що відповідають таким рівням Національної рамки кваліфікацій: кваліфікований робітник – професійні кваліфікації, що відповідають другому – четвертому рівням Національної рамки кваліфікацій; молодший спеціаліст – професійні кваліфікації, що відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій. Освітні програми кожного рівня забезпечують формування освітніх та професійних компетентностей особи для здобуття освіти на вищих освітніх рівнях.	1. Рівнями професійної освіти є: перший (початковий) рівень професійної освіти (професійні кваліфікації відповідають другому – третьому рівню Національної рамки кваліфікацій); другий (базовий) рівень професійної освіти (професійні кваліфікації відповідають третьому – четвертому рівню Національної рамки кваліфікацій); третій (вищий) рівень професійної освіти (професійні кваліфікації відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій). 2. Професійна освіта забезпечує здобуття професійних кваліфікацій, що відповідають таким рівням Національної рамки кваліфікацій: кваліфікований робітник – професійні кваліфікації, що відповідають другому – четвертому рівням Національної рамки кваліфікацій; молодший спеціаліст – професійні кваліфікації, що відповідають п'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій. Освітні програми кожного рівня забезпечують формування освітніх та професійних компетентностей особи для здобуття освіти на вищих освітніх рівнях.
Стаття 9	1. Видами професійної освіти є: первинна професійна освіта – процес здобуття та отримання особою вперше професійних кваліфікацій певного рівня Національної рамки кваліфікацій за певною професією, що здійснюється у закладі професійної освіти; професійне навчання – процес здобуття та отримання особою професійної кваліфікації певного рівня Національної рамки кваліфікацій за певною професією, що здійснюється у закладах професійної освіти або шляхом індивідуального чи курсового навчання на виробництві, у сфері послуг, неформальної професійної	1. Видами професійної освіти є: первинна професійна освіта – процес здобуття та отримання особою вперше професійних кваліфікацій певного рівня Національної рамки кваліфікацій за певною професією, що здійснюється у закладі професійної освіти; професійне навчання – процес здобуття та отримання особою професійної кваліфікації певного рівня Національної рамки кваліфікацій за певною професією, що здійснюється у закладах професійної освіти, шляхом індивідуального чи курсового навчання на виробництві, інших структурах, у сфері послуг, неформальної професійної освіти з наступним визнанням результатів у встановленому законодавством порядку;

освіти з наступним визнанням результатів у встановленому законодавством порядку;

професійна перепідготовка – процес здобуття та отримання особою, яка раніше здобула професійну кваліфікацію певного рівня Національної рамки кваліфікацій за певною професією, професійної кваліфікації за іншою професією;

підвищення кваліфікації – процес здобуття та отримання особою, яка раніше здобула професійну кваліфікацію певного рівня Національної рамки кваліфікацій за певною професією, професійної кваліфікації вищого рівня за цією ж професією;

короткострокове професійне навчання та/або короткострокове підвищення кваліфікації – процес здобуття та отримання особою нових професійних знань, умінь і навичок з метою розширення, удосконалення, спеціалізації наявної професійної кваліфікації за тією ж професією.

2. Формами здобуття професійної освіти є денна, вечірня (змінна), дистанційна, індивідуальна, екстернатна, з відривом і без відриву від виробництва, у тому числі дуальна, шляхом наставництва безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях. Форми професійної освіти в межах освітнього процесу можуть бути поєднані.

Особливості організації освітнього процесу за певним видом та формою професійної освіти регулюються типовим положенням про організацію освітнього процесу у професійних закладах освіти, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

3. Особа має право вибору форм і методів здобуття освіти, їх інтеграції, зміни траєкторії графіку здобуття професійної освіти, продовження безперервного процесу навчання для здобуття професійних кваліфікацій на більш високих рівнях Національної рамки кваліфікацій.

4. Професійна освіта передбачає загальнопрофесійну, професійно-теоретичну, професійно-практичну підготовку та може включати загальноосвітню, фізичну, військово-професійну,

професійна перепідготовка – процес здобуття та отримання особою, яка раніше здобула професійну кваліфікацію певного рівня Національної рамки кваліфікацій за певною професією, професійної кваліфікації за іншою професією;

підвищення кваліфікації – процес здобуття та отримання особою, яка раніше здобула професійну кваліфікацію певного рівня Національної рамки кваліфікацій за певною професією, професійної кваліфікації вищого рівня за цією ж професією;

короткострокове професійне навчання та/або короткострокове підвищення кваліфікації – процес здобуття та отримання особою нових професійних знань, умінь і навичок з метою розширення, удосконалення, спеціалізації наявної професійної кваліфікації за тією ж професією.

3. Формами здобуття професійної освіти є денна, вечірня (змінна), дистанційна, індивідуальна, екстернатна, з відривом і без відриву від виробництва, у тому числі дуальна, шляхом наставництва безпосередньо на підприємствах, в установах та організаціях. Форми професійної освіти в межах освітнього процесу можуть бути поєднані.

Особливості організації освітнього процесу за певним видом та формою професійної освіти регулюються типовим положенням про організацію освітнього процесу у професійних закладах освіти, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

3. Особа має право вибору форм і методів здобуття освіти, їх інтеграції, зміни траєкторії графіку здобуття професійної освіти, продовження безперервного процесу навчання для здобуття професійних кваліфікацій на більш високих рівнях Національної рамки кваліфікацій.

4. Професійна освіта передбачає загальнопрофесійну, професійно-теоретичну, професійно-практичну підготовку та може включати загальноосвітню, фізичну, військово-професійну, професійно-художню та інші види підготовки, а також діагностику професійної придатності.

професійно-художню та інші види підготовки, а також діагностику професійної придатності.

Стаття 16

1. До повноважень Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері професійної освіти належать:

утворення структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади, яким делеговано повноваження у сфері професійної освіти;

забезпечення реалізації державної політики у сфері професійної освіти у відповідній адміністративно – територіальній одиниці (регіоні);

розроблення та забезпечення реалізації стратегії розвитку системи професійної освіти в регіоні, виконання регіональних програм підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів за участю регіональних рад професійної освіти;

реалізація прав засновника державних закладів професійної освіти, делегованих відповідно до законодавства;

визначення за участю роботодавців, їх організацій і об'єднань, професійних об'єднань, обсягів підготовки кадрів з професійною освітою відповідно до потреб ринку праці у відповідному регіоні;

формування щорічно на бюджетний період показників регіонального замовлення на підготовку кадрів з професійною освітою з урахуванням прогнозу потреб у таких кадрах на регіональному ринку праці, а також, обсягу видатків місцевих бюджетів на зазначені цілі;

розміщення регіонального замовлення на підготовку кадрів з професійною освітою у закладах професійної освіти відповідної адміністративно-територіальній одиниці за участю регіональних рад професійної освіти;

ліцензування закладів професійної освіти усіх форм власності та підпорядкування відповідної адміністративно-територіальній одиниці на право здійснення освітньої діяльності у сфері професійної освіти та надання освітніх послуг у сфері професійної освіти на

1. До повноважень Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері професійної освіти належать:

утворення структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади, яким делеговано повноваження у сфері професійної освіти;

забезпечення реалізації державної політики у сфері професійної освіти у відповідній адміністративно – територіальній одиниці (регіоні);

розроблення та забезпечення реалізації стратегії розвитку системи професійної освіти в регіоні, виконання регіональних програм підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів за участю регіональних рад професійної освіти;

реалізація прав засновника державних закладів професійної освіти, делегованих відповідно до законодавства;

визначення за участю роботодавців, їх організацій і об'єднань, професійних об'єднань, обсягів підготовки кадрів з професійною освітою відповідно до потреб ринку праці у відповідному регіоні;

формування щорічно на бюджетний період показників регіонального замовлення на підготовку кадрів з професійною освітою з урахуванням прогнозу потреб у таких кадрах на регіональному ринку праці, а також, обсягу видатків місцевих бюджетів на зазначені цілі;

розміщення регіонального замовлення на підготовку кадрів з професійною освітою у закладах професійної освіти відповідної адміністративно-територіальній одиниці за участю регіональних рад професійної освіти;

ліцензування закладів професійної освіти усіх форм власності та підпорядкування відповідної адміністративно-територіальній одиниці на право здійснення освітньої діяльності у сфері професійної освіти та надання освітніх послуг у сфері

	здійснення первинної професійної підготовки, професійного навчання, підвищення кваліфікації, професійної перепідготовки; проведення атестаційної експертизи закладів професійної освіти усіх форм власності та підпорядкування відповідної адміністративно-територіальній одиниці, які здійснюють освітню діяльність у сфері професійної освіти; створення умов для належного функціонування закладів професійної освіти відповідної адміністративно-територіальній одиниці, залучення інвестицій для їх розвитку; організація підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти на регіональному рівні; організація і проведення конкурсів на заміщення вакантних посад керівників закладів професійної освіти, щодо яких здійснюються права засновника; участь у моніторингових дослідженнях і прогнозуванні розвитку регіонального ринку праці; сприяння професійній орієнтації молоді та незайнятого населення; забезпечення пільгового проїзду здобувачів професійної освіти та педагогічних працівників до місця навчання (роботи) і у зворотному напрямку у порядку та розмірах, визначених органами місцевого самоврядування, та передбачення на зазначену мету відповідних видатків у місцевих бюджетах.	професійної освіти на здійснення первинної професійної підготовки, професійного навчання, підвищення кваліфікації, професійної перепідготовки; проведення акредитаційної експертизи програм закладів професійної освіти усіх форм власності та підпорядкування відповідної адміністративно-територіальній одиниці, які здійснюють освітню діяльність у сфері професійної освіти; створення умов для належного функціонування закладів професійної освіти відповідної адміністративно-територіальній одиниці, залучення інвестицій для їх розвитку; організація підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти у відповідних акредитованих навчальних закладах; організація і проведення конкурсів на заміщення вакантних посад керівників закладів професійної освіти, щодо яких здійснюються права засновника; участь у моніторингових дослідженнях і прогнозуванні розвитку регіонального ринку праці; сприяння професійній орієнтації молоді та незайнятого населення; забезпечення пільгового проїзду здобувачів професійної освіти та педагогічних працівників до місця навчання (роботи) і у зворотному напрямку у порядку та розмірах, визначених органами місцевого самоврядування, та передбачення на зазначену мету відповідних видатків у місцевих бюджетах.
Стаття 19	1. Професійні об'єднання, роботодавці, їх організації та об'єднання беруть участь у: реалізації державної політики у сфері професійної освіти, розробленні проектів законодавчих, інших нормативно-правових актів, державних програм розвитку професійної освіти; проведенні моніторингу, аналізу і прогнозуванні потреб у кадрах з професійною освітою на ринку праці; визначенні обсягу та напрямів професійної підготовки у закладах професійної освіти;	1. Професійні об'єднання, роботодавці, їх організації та об'єднання беруть участь у: реалізації державної політики у сфері професійної освіти, розробленні проектів законодавчих, інших нормативно-правових актів, державних програм розвитку професійної освіти; проведенні моніторингу, аналізу і прогнозуванні потреб у кадрах з професійною освітою на ринку праці; визначенні обсягу та напрямів професійної підготовки у закладах професійної освіти; удосконаленні та створенні матеріально-технічної бази

удосконаленні та створенні матеріально-технічної бази закладів професійної освіти, наданні фінансової допомоги для забезпечення діяльності та розвитку закладів професійної освіти;

розробці стандартів професійної освіти;

проведенні оцінювання професійних кваліфікацій випускників (кваліфікаційної атестації) закладів професійної освіти;

здійсненні громадського контролю за якістю професійної освіти і навчання;

забезпеченні здобувачів професійної освіти місцями для проходження виробничої практики та виробничого навчання;

працевлаштуванні випускників закладів професійної освіти;

організації стажування та підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти;

заснуванні кваліфікаційних центрів для незалежного оцінювання рівня професійних компетенцій.

2. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань, професійних об'єднань:

включаються до складу колегіальних органів, що здійснюють акредитацію освітніх програм;

входять до складу наглядових рад та кваліфікаційних комісій закладів професійної освіти;

надають фінансову підтримку закладам професійної освіти;

несуть відповідальність за проходженням здобувачами професійної освіти практичного навчання на відповідних підприємствах, установах, організаціях в безпечних та нешкідливих умовах;

беруть участь у формуванні показників державного, регіонального, галузевого (відомчого) замовлення на підготовку кадрів з професійною освітою.

3. Професійні об'єднання, об'єднання роботодавців

закладів професійної освіти, наданні фінансової допомоги для забезпечення діяльності та розвитку закладів професійної освіти;

розробці стандартів професійної освіти;

проведенні оцінювання професійних кваліфікацій випускників (кваліфікаційної атестації) закладів професійної освіти;

здійсненні громадського контролю за якістю професійної освіти і навчання;

забезпеченні здобувачів професійної освіти місцями для проходження виробничої практики та виробничого навчання;

працевлаштуванні випускників закладів професійної освіти;

організації стажування та підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти;

заснуванні кваліфікаційних центрів для незалежного оцінювання рівня професійних компетенцій.

2. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань, професійних об'єднань:

включаються до складу **комісій**, що здійснюють акредитацію освітніх програм;

входять до складу наглядових рад та кваліфікаційних комісій закладів професійної освіти;

надають фінансову підтримку закладам професійної освіти;

несуть відповідальність за проходженням здобувачами професійної освіти **виробничого навчання та практики** на відповідних підприємствах, установах, організаціях в безпечних та нешкідливих умовах;

беруть участь у формуванні показників державного, регіонального, галузевого (відомчого) замовлення на підготовку кадрів з професійною освітою.

3. Професійні об'єднання, об'єднання роботодавців розробляють професійні стандарти і подають їх **центральному органу виконавчої влади у сфері освіти** у встановленому законом порядку.

	розробляють професійні стандарти і подають їх органам влади у встановленому законом порядку.	
Стаття 20	1. Підприємства, установи та організації незалежно від форми власності і підпорядкування беруть участь у реалізації державної політики у сфері професійної освіти шляхом: здійснення навчання найманих працівників безпосередньо на робочих місцях або у закладах професійної освіти; забезпечення проходження професійно-практичної здобувачів професійної освіти, в тому числі за дуальною формою навчання; забезпечення працевлаштування випускників закладів професійної освіти відповідно до угод, укладених закладом професійної освіти, фізичною або юридичною особою, що надає робоче місце, та здобувачем професійної освіти, здійснення заходів щодо їх адаптації та закріплення на робочих місцях (посадах). Форма зазначеної угоди затверджується Кабінетом Міністрів України; надання можливості проходження стажування педагогічних працівників закладів професійної освіти безпосередньо на виробництві чи у сфері послуг; сприяння модернізації матеріально-технічної бази закладів професійної освіти та інвестування у здійснення професійної підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів для потреб ринку праці; здійснення громадського контролю за якістю професійної освіти; надання фінансової підтримки закладам професійної освіти; сприяння розвитку професійної освіти іншими не забороненими законодавством способами.	1. Підприємства, установи та організації незалежно від форми власності і підпорядкування беруть участь у реалізації державної політики у сфері професійної освіти шляхом: здійснення професійного навчання найманих працівників безпосередньо на робочих місцях, у закладах професійної освіти та інших юридичних та фізичних осіб; забезпечення проходження професійно-практичної підготовки здобувачів професійної освіти, в тому числі за дуальною формою навчання; забезпечення працевлаштування випускників закладів професійної освіти відповідно до угод, укладених закладом професійної освіти, фізичною або юридичною особою, що надає робоче місце, та здобувачем професійної освіти, здійснення заходів щодо їх адаптації та закріплення на робочих місцях (посадах). Форма зазначеної угоди затверджується Кабінетом Міністрів України; надання можливості проходження стажування педагогічних працівників закладів професійної освіти безпосередньо на виробництві чи у сфері послуг; сприяння модернізації матеріально-технічної бази закладів професійної освіти та інвестування у здійснення професійної підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів для потреб ринку праці; здійснення громадського контролю за якістю професійної освіти; надання фінансової підтримки закладам професійної освіти; сприяння розвитку професійної освіти іншими не забороненими законодавством способами.
Стаття 24	1. Заклади професійної освіти мають право:	1. Заклади професійної освіти мають право: самостійно розробляти освітні програми та погоджув

самостійно розробляти освітні програми:

самостійно розробляти навчальні плани і робочі навчальні програми;

визначати форми організації освітнього процесу і види навчальних занять відповідно до законодавства;

розробляти і впроваджувати освітні програми професійного розвитку працівників та/або професійної освіти осіб упродовж життя та надавати освітні послуги у галузі професійної освіти;

надавати додаткові освітні та інші послуги відповідно до законодавства;

видавати документи про професійну освіту власного зразка;

установлювати власні форми морального та матеріального заохочення здобувачів професійної освіти та працівників;

проводити фінансово-господарську та іншу діяльність відповідно до законодавства та статуту закладу професійної освіти;

проводити профорієнтаційну роботу для сприяння трудовому і професійному самовизначенню молоді та інших категорій населення;

утворювати структурні підрозділи, в тому числі відокремлені, філії, відділення, навчально-виробничі майстерні, підприємства, цехи, дільниці і господарства, бази виробничої практики та полігони з метою виконання основних завдань закладу;

засновувати навчальні (навчально-дослідні) господарства з метою підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів для сільськогосподарського (аграрного) виробництва;

утворювати об'єднання закладів професійної освіти за територіальною чи галузевою (відомчою) ознакою:

2. Заклади професійної освіти зобов'язані:

забезпечувати права осіб на здобуття професійної кваліфікації за професією (групою професій), спеціальністю відповідно до їхніх інтересів, здібностей та можливостей;

створювати належні умови для оцінювання якості змісту та/або результатів освітньої діяльності незалежними установами з

відповідно до чинного законодавства;

самостійно розробляти навчальні плани і робочі навчальні програми;

визначати форми організації освітнього процесу і види навчальних занять відповідно до законодавства;

розробляти і впроваджувати освітні програми професійного розвитку працівників та/або професійної освіти осіб упродовж життя та надавати освітні послуги у галузі професійної освіти;

надавати додаткові освітні та інші послуги відповідно до законодавства;

видавати документи про професійну освіту власного зразка;

установлювати власні форми морального та матеріального заохочення здобувачів професійної освіти та працівників;

проводити фінансово-господарську та іншу діяльність відповідно до законодавства та статуту закладу професійної освіти;

проводити профорієнтаційну роботу для сприяння трудовому і професійному самовизначенню молоді та інших категорій населення;

утворювати структурні підрозділи, в тому числі відокремлені, філії, відділення, навчально-виробничі майстерні, підприємства, цехи, дільниці і господарства, бази виробничої практики та полігони з метою виконання основних завдань закладу;

засновувати навчальні (навчально-дослідні) господарства з метою підготовки кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів для сільськогосподарського (аграрного) виробництва;

утворювати об'єднання закладів професійної освіти за територіальною чи галузевою (відомчою) ознакою:

2. Заклади професійної освіти зобов'язані:

забезпечувати права осіб на здобуття професійної кваліфікації за професією (групою професій), спеціальністю відповідно до їхніх інтересів, здібностей та можливостей;

створювати належні умови для оцінювання якості змісту

	оцінювання та забезпечення якості професійної освіти; забезпечувати якісну організацію навчально-виховного та навчально-методичного процесу, розвиток духовності, культури; подавати в установленому порядку державну та відомчу (за видами економічної діяльності) статистичну звітність.	та/або результатів освітньої діяльності незалежними установами з оцінювання та забезпечення якості професійної освіти; забезпечувати якісну організацію освітнього процесу, розвиток духовності, культури; подавати в установленому порядку державну та відомчу (за видами економічної діяльності) статистичну звітність.
Стаття 25	1. До закладів професійної освіти належать: центр професійної підготовки – заклад професійної освіти, що може утворювались як юридична особа або без такого статусу (у складі підприємств, установ, організацій), і реалізує стандарт професійної освіти та/або власні освітні програми для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кваліфікованих робітників, здійснює професійне навчання незайнятого населення, в тому числі безробітних; професійний ліцей – заклад професійної освіти, що здійснює різномірну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації робітників, здійснює професійне навчання незайнятого населення, в тому числі безробітних, а також забезпечує здобуття базової та профільної середньої освіти; центр професійної освіти – багатопрофільний різномірний заклад професійної освіти, що здійснює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів, професійне навчання незайнятого населення, в тому числі безробітних, а також забезпечує здобуття базової та профільної середньої освіти; професійний коледж – заклад професійної освіти, що здійснює різномірну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації молодших спеціалістів, здійснює професійне навчання незайнятого населення, в тому числі безробітних, а також забезпечує здобуття профільної середньої освіти. Професійний коледж може здійснювати підготовку кваліфікованих робітників. У системі професійної освіти можуть діяти інші типи закладів	1. До закладів професійної освіти належать: центр професійної підготовки – заклад професійної освіти, що може утворювались як юридична особа або без такого статусу (у складі підприємств, установ, організацій), і реалізує стандарт професійної освіти та/або власні освітні програми для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кваліфікованих робітників, здійснює професійне навчання незайнятого населення, в тому числі безробітних; професійний ліцей – заклад професійної освіти, що здійснює різномірну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації робітників, професійне навчання дорослого населення, в тому числі безробітних, а також забезпечує здобуття базової та профільної середньої освіти; центр професійної освіти – багатопрофільний різномірний заклад професійної освіти, що здійснює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кваліфікованих робітників та молодших спеціалістів, професійне навчання дорослого населення, в тому числі безробітних, а також забезпечує здобуття базової та профільної середньої освіти; професійний коледж – заклад професійної освіти, що здійснює різномірну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації молодших спеціалістів, може здійснювати підготовку кваліфікованих робітників та професійне навчання дорослого населення, в тому числі безробітних, а також може здійснювати здобуття профільної середньої освіти. У системі професійної освіти можуть діяти інші типи закладів освіти (у тому числі заклади професійної освіти із специфічними умовами навчання), що забезпечують відбір та додаткову підготовку (спортивну, військову, художньо-технічну

освіти (у тому числі заклади професійної освіти із специфічними умовами навчання), що забезпечують відбір та додаткову підготовку (спортивну, військову, художньо-технічну тощо) обдарованої молоді, створюють умови для розвитку її індивідуальних, творчих, спортивних здібностей, реалізують стандарт професійної освіти на певному рівні та отримали ліцензію на здійснення освітньої діяльності.

Особливості освітнього процесу, перебування здобувачів професійної освіти у таких закладах, а також здійснення ними фінансово-господарської діяльності визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

тощо) обдарованої молоді, створюють умови для розвитку її індивідуальних, творчих, спортивних здібностей, реалізують стандарт професійної освіти на певному рівні та отримали ліцензію на здійснення освітньої діяльності.

Особливості освітнього процесу, перебування здобувачів професійної освіти у таких закладах, а також здійснення ними фінансово-господарської діяльності визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

Стаття 27

1. Безпосереднє управління діяльністю закладу професійної освіти здійснює його керівник (директор, начальник тощо), який призначається на посаду засновником у порядку, визначеному законодавством і статутом закладу професійної освіти. Керівник державного чи комунального закладу професійної освіти призначається на посаду за результатами конкурсу.

Кандидат на посаду керівника закладу професійної освіти повинен вільно володіти державною мовою, мати повну вищу педагогічну освіту (магістр) або повну вищу освіту відповідного професійного спрямування, стаж роботи на керівних посадах у закладах освіти або на підприємствах, установах, організаціях, закладах відповідного галузевого спрямування не менше трьох років. Кандидат на посаду керівника державного чи комунального закладу професійної освіти має бути громадянином України.

Методичні рекомендації щодо процедури обрання керівника закладу професійної освіти та типова форма контракту з керівником державного та комунального закладу професійної освіти затверджуються Кабінетом Міністрів України.

2. Права, повноваження, обов'язки і відповідальність керівника закладу професійної освіти визначаються законодавством, статутом закладу професійної освіти та контрактом, що укладається із засновником або органом, якому делеговано права засновника.

1. Безпосереднє управління діяльністю закладу професійної освіти здійснює його керівник (директор, начальник тощо), який призначається на посаду засновником у порядку, визначеному законодавством і статутом закладу професійної освіти. Керівник державного чи комунального закладу професійної освіти призначається на посаду за результатами конкурсу.

Кандидат на посаду керівника закладу професійної освіти повинен вільно володіти державною мовою, мати повну вищу педагогічну освіту (магістр) або повну вищу освіту відповідного професійного спрямування, стаж роботи на керівних посадах у закладах освіти або на підприємствах, установах, організаціях, закладах відповідного галузевого спрямування не менше трьох років. Кандидат на посаду керівника державного чи комунального закладу професійної освіти має бути громадянином України.

Порядок обрання керівника закладу професійної освіти та типова форма контракту з керівником державного та комунального закладу професійної освіти затверджуються Кабінетом Міністрів України.

2. Права, повноваження, обов'язки і відповідальність керівника закладу професійної освіти визначаються законодавством, статутом закладу професійної освіти та контрактом, що укладається із засновником або органом, якому делеговано права засновника.

3. Керівник закладу професійної освіти в межах наданих

3. Керівник закладу професійної освіти в межах наданих йому повноважень:

організовує освітній та навчально-виховний процес;

забезпечує створення необхідних умов для професійної підготовки здобувачів професійної освіти;

представляє заклад професійної освіти у відносинах із органами влади та місцевого самоврядування, а також у відносинах з підприємствами, установами, організаціями і фізичними особами;

є розпорядником майна і коштів закладу професійної освіти;

розробляє та погоджує з наглядовою радою основні напрями діяльності закладу професійної освіти, забезпечує їх виконання;

звітує про результати діяльності закладу професійної освіти перед наглядовою радою, засновником, органами громадського самоврядування закладу професійної освіти, органом управління, до сфери управління якого належить заклад професійної освіти;

видає накази і розпорядження, обов'язкові для виконання особами, які навчаються, працівниками і структурними підрозділами закладу професійної освіти, в межах, установлених законом і статутом закладу професійної освіти;

призначає на посади та звільняє з посад працівників, визначає їх функціональні завдання та обов'язки в межах, установлених законодавством про працю;

створює необхідні умови для творчої діяльності педагогічних працівників, студентів, курсантів, слухачів, провадження і розвитку інноваційної діяльності, проведення дослідно-експериментальної роботи;

забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку в діяльності закладу професійної освіти;

здійснює організацію внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності закладу професійної освіти;

здійснює контроль за якістю освітньої діяльності, роботи

йому повноважень:

організовує **освітній процес**;

забезпечує створення необхідних умов для професійної підготовки здобувачів професійної освіти;

представляє заклад професійної освіти у відносинах із органами влади та місцевого самоврядування, а також у відносинах з підприємствами, установами, організаціями і фізичними особами;

є розпорядником майна і коштів закладу професійної освіти;

розробляє та погоджує з наглядовою радою основні напрями діяльності закладу професійної освіти, забезпечує їх виконання;

звітує про результати діяльності закладу професійної освіти перед наглядовою радою, засновником, органами громадського самоврядування закладу професійної освіти, органом управління, до сфери управління якого належить заклад професійної освіти;

видає накази і розпорядження, обов'язкові для виконання особами, які навчаються, працівниками і структурними підрозділами закладу професійної освіти, в межах, установлених законом і статутом закладу професійної освіти;

призначає на посади та звільняє з посад працівників, визначає їх **посадові** обов'язки в межах, установлених законодавством про працю;

створює необхідні умови для творчої діяльності педагогічних працівників, студентів, курсантів, слухачів, провадження і розвитку інноваційної діяльності, проведення дослідно-експериментальної роботи;

забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку в діяльності закладу професійної освіти;

здійснює організацію внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності закладу професійної освіти;

здійснює контроль за якістю освітньої діяльності, роботи педагогічних та інших працівників, організацією **освітнього** процесу;

педагогічних та інших працівників, організацією навчального процесу;

сприяє роботі органів громадського самоврядування закладу професійної освіти, студентського самоврядування та профспілкових організацій;

забезпечує виконання рішень засновника закладу професійної освіти або органу управління, до сфери управління якого належить заклад професійної освіти, а також ураховує рекомендації наглядової ради та органів громадського самоврядування закладу професійної освіти;

установлює премії, доплати, надбавки до посадових окладів і ставок заробітної плати працівників закладу освіти за конкретні результати праці відповідно до законодавства;

формує в межах затвердженого фонду заробітної плати штатний розпис, утримує відповідну чисельність працівників закладу;

формує контингент здобувачів професійної освіти, приймає рішення про прийом на навчання до закладу професійної освіти на конкурсній основі; про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення осіб, які навчаються у закладі професійної освіти відповідно до законодавства.

4. Керівник закладу професійної освіти несе персональну відповідальність за провадження і результати освітньої, навчально-виховної та фінансово-господарської діяльності у закладі професійної освіти, стан і збереження будівель та іншого майна, дотримання вимог законодавства у діяльності закладу.

5. Керівник закладу професійної освіти проходить атестацію в установленому порядку.

6. Статутом закладу професійної освіти до компетенції керівника закладу професійної освіти може бути віднесено вирішення інших питань діяльності закладу професійної освіти в межах визначених законодавством та статутом навчального закладу.

7. Засновники та/або органи управління професійною освітою можуть делегувати керівникові закладу професійної освіти інші

сприяє роботі органів громадського самоврядування закладу професійної освіти, студентського самоврядування, профспілкових та інших громадських організацій;

забезпечує виконання рішень засновника закладу професійної освіти або органу, до сфери якого належить управління закладом професійної освіти, а також ураховує рекомендації наглядової ради та органів громадського самоврядування закладу;

установлює премії, доплати, надбавки до посадових окладів і ставок заробітної плати працівників закладу освіти за конкретні результати праці відповідно до законодавства;

формує в межах затвердженого фонду заробітної плати штатний розпис, утримує відповідну чисельність працівників закладу;

формує контингент здобувачів професійної освіти, приймає рішення про прийом на навчання до закладу професійної освіти на конкурсній основі; про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення осіб, які навчаються у закладі професійної освіти відповідно до законодавства.

4. Керівник закладу професійної освіти несе персональну відповідальність за провадження і результати освітньої та фінансово-господарської діяльності у закладі, стан і збереження будівель та іншого майна, дотримання вимог законодавства у діяльності закладу.

5. Керівник закладу професійної освіти проходить атестацію в установленому порядку.

6. Статутом закладу професійної освіти до компетенції керівника віднесено вирішення інших питань діяльності закладу в межах визначених законодавством та статутом.

7. Засновники та/або органи управління професійною освітою можуть делегувати керівникові закладу професійної освіти інші повноваження.

8. Засновник державного чи комунального закладу професійної освіти або уповноважений ним орган (особа), зобов'язаний оголосити конкурс на заміщення посади керівника закладу професійної освіти не пізніше ніж за два місяці до

повноваження.

8. Засновник державного чи комунального закладу професійної освіти або уповноважений ним орган (особа), зобов'язаний оголосити конкурс на заміщення посади керівника закладу професійної освіти не пізніше ніж за два місяці до закінчення строку дії контракту особи, яка займає цю посаду. У разі дострокового припинення повноважень керівника закладу професійної освіти конкурс оголошується протягом місяця з дня утворення вакансії.

Засновник державного чи комунального закладу професійної освіти або уповноважений ним орган (особа) протягом місяця з дня оголошення конкурсу на посаду керівника закладу професійної освіти приймає пропозиції щодо претендентів на посаду керівника закладу професійної освіти і протягом 10 днів з дня завершення строку подання відповідних пропозицій вносить кандидатури претендентів, які відповідають вимогам цього Закону, до закладу професійної освіти для проведення рейтингового голосування.

Керівник державного, комунального закладу професійної освіти призначається строком на п'ять років.

Одна і та сама особа не може бути керівником відповідного професійного навчального закладу більше ніж два строки.

9. Керівник закладу професійної освіти може бути звільнений з посади засновником державного чи комунального закладу професійної освіти або уповноваженим ним органом на підставах, визначених законодавством про працю, а також за порушення статуту закладу професійної освіти та невиконання умов контракту.

10. Засновник державного чи комунального закладу професійної освіти або уповноважений ним орган (особа), призначає виконуючого обов'язки керівника такого закладу на строк до завершення конкурсу на заміщення посади керівника закладу професійної освіти, але не більше ніж на один рік.

закінчення строку дії контракту особи, яка займає цю посаду. У разі дострокового припинення повноважень керівника закладу професійної освіти конкурс оголошується протягом місяця з дня утворення вакансії.

Засновник державного чи комунального закладу професійної освіти або уповноважений ним орган (особа) протягом місяця з дня оголошення конкурсу на посаду керівника закладу професійної освіти приймає пропозиції щодо претендентів на посаду керівника закладу професійної освіти і протягом 10 днів з дня завершення строку подання відповідних пропозицій вносить кандидатури претендентів, які відповідають вимогам цього Закону, до закладу професійної освіти для проведення рейтингового голосування.

Керівник державного, комунального закладу професійної освіти призначається строком на п'ять років.

Одна і та сама особа не може бути керівником відповідного професійного навчального закладу більше ніж два строки.

9. Керівник закладу професійної освіти може бути звільнений з посади засновником державного чи комунального закладу професійної освіти або уповноваженим ним органом на підставах, визначених законодавством про працю, а також за порушення статуту закладу професійної освіти та невиконання умов контракту.

10. Засновник державного чи комунального закладу професійної освіти або уповноважений ним орган (особа), призначає виконуючого обов'язки керівника такого закладу на строк до завершення конкурсу на заміщення посади керівника закладу професійної освіти, але не більше ніж на один рік.

Стаття 28

1. Громадське самоврядування у закладі професійної освіти здійснюється особами, які працюють за основним місцем роботи або

1. Громадське самоврядування у закладі професійної освіти здійснюється особами, які працюють за основним місцем роботи або навчаються у закладі професійної освіти, безпосередньо та

	навчаються у закладі професійної освіти, безпосередньо та через виборні органи громадського самоврядування. 2. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування є загальні збори (конференція) трудового колективу закладу професійної освіти, які вирішують у межах своїх повноважень питання навчально-виробничої, навчально-виховної, навчально-методичної, економічної і фінансово-господарської діяльності, надають рекомендації щодо кандидатур на посаду керівника закладу професійної освіти. 3. У закладі професійної освіти можуть діяти такі органи громадського самоврядування, як загальні збори (конференція) колективу закладу професійної освіти, громадські професійні об'єднання, профспілкові організації, студентське самоврядування, батьківський комітет тощо. 4. У своїй діяльності органи громадського самоврядування керуються положеннями про них, статутом закладу професійної освіти та законодавством. 5. Органи громадського самоврядування діють на принципах: - добровільності, колегіальності, відкритості; - виборності та звітності представницьких (виборних та вищих) органів громадського самоврядування; - рівності права осіб, які працюють і навчаються, на участь у громадському самоврядуванні. 6. Рішення загальних зборів (конференції) трудового колективу закладу професійної освіти мають рекомендаційний характер. 7. Керівник закладу професійної освіти сприяє створенню умов для діяльності органів громадського самоврядування.	через виборні органи громадського самоврядування. 2. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування є загальні збори (конференція) трудового колективу закладу професійної освіти, які вирішують у межах своїх повноважень питання освітнього процесу, економічної і фінансово-господарської діяльності, надають рекомендації щодо кандидатур на посаду керівника закладу професійної освіти. 3. У закладі професійної освіти діють органи: загальні збори (конференція) колективу и, педагогічна рада, громадські професійні об'єднання, профспілкові організації, студентське самоврядування, батьківський комітет тощо. 4. У своїй діяльності органи громадського самоврядування керуються положеннями про них, статутом закладу професійної освіти та законодавством. 5. Органи громадського самоврядування діють на принципах: - добровільності, колегіальності, відкритості; - виборності та звітності представницьких (виборних та вищих) органів громадського самоврядування; - рівності права осіб, які працюють і навчаються, на участь у громадському самоврядуванні. 6. Рішення загальних зборів (конференції) трудового колективу закладу професійної освіти мають рекомендаційний характер. 7. Керівник закладу професійної освіти сприяє створенню умов для діяльності органів громадського самоврядування.
Стаття 30	1. Освітній процес включає навчання та виховання, формування і саморозвиток особистості. 2. Освітній процес у закладах професійної освіти є системою організаційних, науково-методичних і педагогічних заходів,	1. Освітній процес включає навчання та виховання, формування і саморозвиток особистості. 2. Освітній процес у закладах професійної освіти є системою організаційних, науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на виконання освітніх програм відповідних

спрямованих на виконання освітніх програм відповідних рівнів професійної освіти.

3. Професійно-теоретична, загальнопрофесійна та професійно-практична підготовка студентів, курсантів, слухачів здійснюється на базі закладів професійної освіти, а також на підприємствах, в установах, організаціях, закладах, у тому числі шляхом дуальної форми професійної освіти.

4. Підприємства, установи, організації та заклади забезпечують проходження студентами, курсантами, слухачами професійно-практичної підготовки на підставі відповідних договорів, укладених із закладами професійної освіти, і відповідають за створення належних умов проходження професійно-практичної підготовки, дотримання вимог охорони праці і виробничої санітарії.

5. Професійно-практична підготовка студентів, курсантів, слухачів на підприємствах, в установах та/або організаціях, закладах здійснюється під керівництвом майстрів виробничого навчання закладу професійної освіти та/або наставників. Наставники призначаються роботодавцем за погодженням із закладом професійної освіти.

6. Професійно-практична підготовка студентів, курсантів, слухачів може здійснюватися у поєднанні з виготовленням продукції, виконанням робіт, наданням послуг.

7. Заклади професійної освіти, підприємства, установи та організації здійснюють оплату праці студентів, курсантів, слухачів за виконану під час професійно-практичної підготовки роботу, надання послуг, виготовлення, переробку та реалізацію продукції тощо.

8. Типовий порядок та вимоги до організації освітнього процесу у закладі професійної освіти затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

9. Заклади професійної освіти під час навчального процесу здійснюють поточне та проміжне оцінювання результатів навчання. Визнання професійної кваліфікації студентів, курсантів, слухачів

рівнів професійної освіти.

3. **Навчання складається з професійно-теоретичної, загальнопрофесійної, професійно-практичної, загальноосвітньої та фізичної підготовки студентів, курсантів, слухачів та здійснюється на базі закладів професійної освіти, а також на підприємствах, в установах, організаціях, закладах, у тому числі шляхом дуальної форми професійної освіти.**

4. Підприємства, установи, організації та заклади забезпечують проходження студентами, курсантами, слухачами професійно-практичної підготовки на підставі відповідних **навчальних програм** та договорів, укладених із закладами професійної освіти, і відповідають за створення належних умов проходження професійно-практичної підготовки, дотримання вимог охорони праці і виробничої санітарії.

5. Професійно-практична підготовка студентів, курсантів, слухачів на підприємствах, в установах та/або організаціях, закладах здійснюється під керівництвом майстрів виробничого навчання (**педагога професійного навчання**) закладу професійної освіти та/або наставників. Наставники призначаються роботодавцем за погодженням із закладом професійної освіти.

8. Типовий порядок та вимоги до організації освітнього процесу у закладі професійної освіти затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.

9. Заклади професійної освіти під час навчального процесу здійснюють поточне та проміжне оцінювання результатів навчання. Визнання професійної кваліфікації студентів, курсантів, слухачів здійснюється кваліфікаційними центрами (незалежними центрами з оцінювання професійних кваліфікацій):

10. За відсутності кваліфікаційного центру (незалежного центру з оцінювання професійних кваліфікацій) визнання професійної кваліфікації здійснюється кваліфікаційними комісіями закладу професійної освіти.

	здійснюється кваліфікаційними центрами (незалежними центрами з оцінювання професійних кваліфікацій); 10. За відсутності кваліфікаційного центру (незалежного центру з оцінювання професійних кваліфікацій) визнання професійної кваліфікації здійснюється кваліфікаційними комісіями закладу професійної освіти.	
Стаття 31	1. Студенти, курсанти, слухачі можуть бути відрховані із закладу професійної освіти: - у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньою програмою; - за власним бажанням; - за невиконання навчального плану; - за порушення вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу професійної освіти, умов контракту; - переведення до іншого закладу для продовження навчання; - невиконання (порушення) умов договору, укладеного між закладом професійної освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання; - за повторне грубе порушення вимог академічної доброчесності; - в інших передбачених законодавством випадках. 2. Студенти, курсанти можуть переривати навчання у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання навчального плану. Студентам, курсантам, які перервали навчання у закладах професійної освіти, надається академічна відпустка, але не більше ніж на один календарний рік, якщо інше не встановлено законом. 3. Особи, відрховані із закладів професійної освіти у зв'язку з обставинами, передбаченими частиною другою цієї статті, мають право на поновлення навчання за профілем підготовки та відповідним рівнем в межах ліцензованого обсягу закладу професійної освіти на попередніх умовах навчання. 4. У разі відрхування із закладу професійної освіти студент, курсант, слухач може бути атестований за досягнутим рівнем знань, умінь та навичок. 5. Особам, які відрховані із закладу професійної освіти до завершення навчання за освітньою програмою та не підтвердили	1. Студенти, курсанти, слухачі можуть бути відрховані із закладу професійної освіти: - у зв'язку із завершенням навчання за відповідною освітньою програмою; - за власним бажанням; - за невиконання навчальної програми; - за порушення вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу професійної освіти, умов контракту; - переведення до іншого закладу для продовження навчання; - невиконання (порушення) умов договору, укладеного між закладом професійної освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання; - за повторне грубе порушення вимог академічної доброчесності; - в інших передбачених законодавством випадках. 2. Студенти, курсанти можуть переривати навчання у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання навчального плану. Студентам, курсантам, які перервали навчання у закладах професійної освіти, надається академічна відпустка, але не більше ніж на один календарний рік, якщо інше не встановлено законом. 3. Особи, відрховані із закладів професійної освіти у зв'язку з обставинами, передбаченими частиною другою цієї статті, мають право на поновлення навчання за профілем підготовки та відповідним рівнем в межах ліцензованого обсягу закладу професійної освіти на попередніх умовах навчання. 4. У разі відрхування із закладу професійної освіти студент, курсант, слухач може бути атестований за досягнутим

кваліфікацію, отриману на нижчому рівні, видається довідка встановленого зразка.

6. Особи, які навчаються у закладах професійної освіти, можуть бути переведені:

з одного закладу професійної освіти до іншого;

з одного напрямку професійної підготовки на інший в межах споріднених професій.

7. Особи, які з певних причин не завершили повний курс програми професійної підготовки, мають право на продовження навчання у будь-якому закладі професійної освіти за відповідними освітніми програмами.

8. Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення студентів, курсантів визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері освіти.

рівнем знань, умінь та навичок.

5. Особам, які відраховані із закладу професійної освіти до завершення навчання за освітньою програмою та не підтвердили кваліфікацію, отриману на нижчому рівні, видається довідка встановленого зразка.

6. Особи, які навчаються у закладах професійної освіти, можуть бути переведені:

з одного закладу професійної освіти до іншого;

з одного напрямку професійної підготовки на інший в межах споріднених професій.

7. Особи, які з певних причин не завершили повний курс програми професійної підготовки, мають право на продовження навчання у будь-якому закладі професійної освіти за відповідними освітніми програмами.

8. Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення студентів, курсантів визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в сфері освіти.

Доповнити Розділ V «Організація освітнього процесу»:

Стаття 30.1. Форми організації освітнього процесу.

Загальноосвітня, професійно-теоретичної, загально професійної, професійно-практичної підготовка здійснюється в спеціалізованих навчальних кабінетах, аудиторіях, лабораторіях і провадиться у таких формах:

різні типи уроків, лекція, теоретичний семінар, практичний семінар, лабораторно-практичне заняття тощо;

індивідуальне заняття студентів, слухачів;

виконання студентами, курсантами, слухачами індивідуальних завдань (реферат, розрахункова робота, курсовий проект, випускна та проміжна етапна кваліфікаційна робота, дипломний проект);

навчальна екскурсія;

інші форми організації теоретичного навчання.

Фізична підготовка проводиться у спеціальних приміщеннях,

		спортивних залах, на спортивних майданчиках, стадіонах у формі уроку фізичного виховання та в позаурочний час у спортивних секціях. Професійно-практична підготовка проводиться у навчальних майстернях, на полігонах, на гренажерах, автодромах, трактородромах, у навчально-виробничих підрозділах, навчальних господарствах, а також на робочих місцях на виробництві чи в сфері послуг у таких формах: - урок виробничого навчання в навчальному закладі; - урок виробничого навчання на виробництві чи в сфері послуг; - виробнича практика на робочих місцях на виробництві чи в сфері послуг; - переддипломна (передвипускна) практика на виробництві чи в сфері послуг; - інші форми професійно-практичної підготовки.
		Доповнити Розділ VIII «Учасники освітнього процесу»: Стаття 40.1. Навчальний та канікулярний час студента, слухача. Навчальний час студента, слухача визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання освітніх програм професійної освіти. Обліковими одиницями навчального часу є: - академічна година тривалістю 45 хвилин; - урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин; - навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин; - навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин; - навчальний семестр, тривалість якого визначається навчальним планом; - навчальний рік, тривалість якого не перевищує 40

		навчальних тижнів. Навчальний (робочий) час студента, слухача в період проходження виробничої та передвипускної (переддипломної) практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно з законодавством. Якщо тривалість навчання у закладах професійної освіти перевищує 10 календарних місяців. для студентів встановлюються канікули, термін яких визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти.
--	--	--